

Aleg. 101.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Załączony zarys projektu wykupna prawa propinacyi przekazuje się komisji propinacyjnej — ewentualnie Wydziałowi krajowemu — do sprawozdania.

Lwów dnia 15. Października 1888.

Teofil Merunowicz,
wnioskodawca.

Gross, Czerkawski, E. Uderski, F. Pławicki, Skalkowski, Goldman, Kowalski, Bobczyński, Małecki, Kapri, A. Majer, Romanowicz, Kasperek, Sembratowicz, Waygart, Hozard, Feliks Biliński, Kopyciński, Kaszewko,

I.

Prawo propinacyi wraz z szynkiem wieczystym, zastrzeżonym w myśl §. 4. ustawy z 30. Grudnia 1875 nr. 55 Dz. u. kraj. z roku 1877, mają być bezzwłocznie umorzone w drodze zeskontowania przez właścicieli tegoż prawa propinacyjnego czynszu dzierżawnego za pewien dłuższy szereg lat z góry — a to za pośrednictwem kraju.

Mianowicie mają otrzymać uprawnieni w gotówce lub w 4½ %-owych obligacyach natychmiast wynagrodzenie, które równałoby się 16-krotnemu dochodowi przeciętnemu z prawa propinacyi wedle fasyj z lat 1869 — 1874, a 4-krotnemu dochodowi za szynk realny.

Gdzie zaś na podstawie wyniku fasyj z lat 1885. do 1887. okazuje się podwyższenie dochodu z propinacyi, tam może przyjąć zarząd funduszu propinacyjnego za podstawę do wymiaru wynagrodzenia mianownik wyższy od przeciętnej kwoty dochodu z lat 1869 — 1874, a to aż do granic 10% tejże kwoty.

II.

Prawo wyszynku i sprzedaży napojów propinacyjnych pozostaje w całej swej wyłączności i w całej rozciągłości w posiadaniu uprawnionych do końca r. 1890.

Po upływie tego terminu szynkarstwo staje się przedmiotem wolnego zarobkowania — o ile ustawy i przepisy państwowe nie nakładają mu pewnych ograniczeń, i z zastrzeżeniem zobowiązań na rzecz krajowego funduszu propinacyjnego.

III.

Kapitał indemnizacyjny, potrzebny na wypłatę wynagrodzenia uprawnionym, ma być uzyskany w drodze pożyczki, którą zaciągnie w potrzebnej wysokości Wydział krajowy imieniem „galicyjskiego funduszu propinacyjnego.“

IV.

Zasób, potrzebny corocznie na oprocentowanie i umorzenie pożyczki, w poprzednim ustępie wymienionej, ma być zbierany z opłat szynkarskich, oznaczanych corocznie przez Sejm w potrzebnej wysokości, na podstawie przedkładanych przez Wydział krajowy preliminarzy.

Wymiar owych opłat i ich ściąganie ma odbywać się wedle modły, przyjętej w ustawie z 30. Grudnia 1875. nr. 55. Dz. u. kraj. z r. 1877. t. j., że wysokość ich ma być zastosowaną do cyfry zaludnienia tej miejscowości, gdzie szynk znajduje się. W ogóle mają być w tym względzie zastosowane odpowiednio zasady objęte §§. 20. 21 i 31—35 ustawy z r. 1875.

Od zakładania nowych gorzelń, browarów i miodosytni (§. 23. ust. z r. 1875.) nie będą pobierane żadne opłaty.

Nie będą również pobierane żadne opłaty na rzecz propinacyjnego funduszu indemnizacyjnego od konsensów na wykonywanie procederu szynkarskiego. Szynkarstwo staje się od razu przedmiotem wolnego zarobkowania — naturalnie z zachowaniem warunków, określonych w państwowych przepisach i ustawach.

Roczne zwyczajki dochodu z opłat szynkarskich, o ile nie będą potrzebne na kupon i raty umorzenia pożyczki propinacyjnej, wpływają do funduszu krajowego.

V.

Należyte dopełnienie zobowiązań funduszu propinacyjnego w obec posiadaczy obligacyj tego funduszu poręcza kapitał gwarancyjny, który tworzy się z następujących wpływów:

- a) z sumy funduszu propinacyjnego utworzonego na zasadzie ustawy z 30. Grudnia 1875. nr. 55. Dz. u. kraj. z r. 1877., jaka okaże się w chwili zniesienia prawa propinacyi;
- b) z opłaty rocznej po 1,000.000 zł., do której uiszczania obowiązany jest skarbowy państwa na mocy §. 2. lit. b. ustawy państwowej z 20. Czerwca 1888. nr. 95. Dz. u. p.;
- c) z nakładanych za przekroczenia szynkarskie grzywien.

VI.

Kapitał gwarancyjny stanowi zbiorową własność dotychczasowych właścicieli prawa propinacyi, lecz na tak długo, dokąd pożyczka zaciągnięta na indemnizację za zniesienie tegoż prawa nie zostanie umorzona, krajowi przysłuża prawo użytkowania z odsetek kapitału gwarancyjnego — jednakże wyłącznie tylko na cele oświaty lub podźwignienie produkcji ekonomicznej kraju.

Kapitał ten ma być w regule lokowany w papierach, posiadających pupilarne bezpieczeństwo, lecz może być także użytym w formie oprocentowanych pożyczek na pożyteczne dla dobra ogólnego inwestycje — a to w każdym poszczególnym wypadku wedle uznania Sejmu. W takim jednak razie, t. j. jeżeli i o ile propinacyjny kapitał gwarancyjny nie byłby ulokowany w sposób, ułatwiający bezzwłoczne zrealizowanie, i jeżeli zaszłaby potrzeba zaczerpnięcia z tegoż kapitału z tytułu ciężającej na nim w myśl ustępu IV. poręki, to fundusz krajowy odpowiada za to, ażeby zarząd funduszu propinacyjnego w należytych terminach miał potrzebny na kupon i amortyzację obligów zapas gotówki.

Lecz zaliczki, jakich z tego powodu fundusz krajowy udzieliłby funduszowi propinacyjnemu, miałyby być zwracane z najbliższych wpływów kapitału gwarancyjnego.

VII.

Po całkowitem umorzeniu pożyczki, o której mowa w ustępie II., połowa propinacyjnego kapitału gwarancyjnego będzie wydana dotychczasowym posiadaczom prawa propinacyjnego, a to w tym stosunku, jaki w chwili zniesienia tegoż prawa będzie zachodził pomiędzy sumami dochodów właścicieli i użytkowników dóbr niegdyś dominikalnych, tudzież miast, którym przysługuje prawo własności lub współwłasności prawa propinacyi.

Druga połowa przelana zostanie do funduszu krajowego.

Udział miast w tymże kapitale będzie pomiędzy poszczególne gminy rozdzielony, wedle wartości ich dochodu propinacyjnego, przyjętej za podstawę do wymiaru wynagrodzenia w chwili zniesienia propinacyi.

Udział właścicieli dóbr niegdyś dominikalnych będzie im wydany nie indywidualnie, ale zbiorowo, i miałby być użytym na cele ekonomicznego podniesienia tej kategorii własności ziemskiej. O sposobie użytkowania tych sum postanowi albo gremium posłów sejmowych, wybranych z kuryi wielkiej własności ziemskiej, albo gdyby wówczas Sejm nie istniał, lub uchyloną została reprezentacja kuryalna — uchwali o tem zgromadzenie delegatów galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego.

VIII.

Gminom i powiatom wolno nakładać na pokrycie potrzeb swoich dodatki do ustanawianych w myśl ustępu III. opłat szynkarskich, lecz w taki sposób, ażeby przez to dochody funduszu propinacyjnego nie były narażone na uszczerbek. Dlatego też każda podobna uchwała reprezentacyi gminnej i powiatowej wymaga do swej prawomocności ustawy krajowej.

IX.

Orzeczenia, przyznające dotychczasowym właścicielom prawa propinacyi wynagrodzenie, wydaje krajowa komisya propinacyjna, która służy zarazem Wydziałowi krajowemu jako organ doradczy we wszystkich sprawach, dotyczących wykupna propinacyi.

W wypadkach, gdyby strony nie czuły się zadowolone orzeczeniami krajowej komisji propinacyjnej, wolno im żądać oddania ich sprawy pod sąd polubowny, z wykluczeniem dalszej drogi prawa. W takim razie strona interesowana mianuje jednego arbitra, krajowa komisya propinacyjna drugiego, a ci dwaj dobierają sobie trzeciego superarbitra.

Krajowa komisya propinacyjna składa się:

- a) z c. k. Namiestnika, jako przewodniczącego;
- b) z czterech członków, mianowanych przez Sejm, na przedstawienie Wydziału krajowego;
- c) dwóch radców c. k. Namiestnictwa, powołanych przez c. k. Namiestnika;
- d) z dwóch radców, których wyznaczają c. k. wyższe sądy krajowe we Lwowie i w Krakowie — każdy po jednemu.

W ten sam sposób mają być mianowani zastępcy dla ośmiu członków rzeczywistych, wymienionych w ustępach b, c, d.

Z grona członków, mianowanych przez Sejm, wybiera komisya zastępcę przewodniczącego.

X.

Funduszem propinacyjnym zarządza Bank krajowy — pod kontrolą Wydziału krajowego, wedle instrukcyi, którą ułoży Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Rządem. Instrukcyja ta wymaga zatwierdzenia Sejmu.

Sejm wykonuje najwyższy nadzór nad ścisłym dopełnieniem zobowiązań funduszu propinacyjnego w obec stron interesowanych.
